

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2021-2027**



ROPCZYCE

2021

Spis treści:

Wstęp	3
1. Charakterystyka Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego	4
2. Diagnoza problemu niepełnosprawności na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego	12
3. Instytucje funkcjonujące na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego realizujące zadania na rzecz osób niepełnosprawnych	28
4. Analiza SWOT	29
5. Cele strategiczne i operacyjne	32
1. Cel strategiczny 1. Ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności	32
2. Cel strategiczny 2. Wsparcie osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia ich udziału w życiu społecznym	34
3. Cel strategiczny 3. Rehabilitacja zawodowa i zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych	35
4. Cel strategiczny 4. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji	36
5. Cel strategiczny 5. Wspieranie i aktywizacja osób starszych, chorych, niepełnosprawnych	37
6. Zakończenie	39
7. Spis tabel.....	40
8. Spis wykresów.....	40
9. Spis rysunków.....	40

Wstęp

Zgodnie z art. 35 a ust.1 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.) zadaniem powiatu jest **opracowanie i realizacja**, zgodnego z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, **powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych** w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2021-2027 wyznacza założenia polityki samorządu Powiatu Ropczycko - Sędziszowskiego w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Przedstawiony program stanowi uporządkowany zbiór celów tworzących system wspierania niepełnosprawnych mieszkańców powiatu. Jest on wyznacznikiem kierunków działania i może stanowić podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych projektów działań. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym i ważnym elementem polityki i pomocy społecznej realizowanej przez powiat. Są one skierowane na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspakajanie potrzeb ludzi niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia społecznego, osobistego i zawodowego. Program został opracowany na podstawie „*Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego na lata 2021-2027*“ przy uwzględnieniu informacji i danych otrzymanych z lokalnych jednostek samorządowych i organizacji pozarządowych.

Program ma charakter dynamiczny i podlega zmianom, które będą odzwierciedleniem wniosków pojawiających się w wyniku przeprowadzanej ewaluacji. Ewaluacja programu będzie przeprowadzana co dwa lata. Na jej podstawie mogą pojawiać się nowe, ważne zadania przyjmowane w programach i planach. Zakładamy, że realizacja programu poprawi poziom świadczonych usług społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych, a tym samym podniesie jakość życia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, mieszkańców powiatu.

1. Charakterystyka Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego

Rysunek 1. Podział administracyjny Powiatu Ropczycko – Sędziszowskiego.



Źródło: www.Wikipedia.pl

Powiat Ropczycko - Sędziszowski usytuowany jest w południowo - wschodniej Polsce, w zachodniej części województwa podkarpackiego. Od zachodu graniczy z powiatem dębickim, od północy z powiatami: mieleckim i kolbuszowskim, a od południa ze strzyżowskim, natomiast od wschodu z powiatem rzeszowskim. Powiat Ropczycko - Sędziszowski zajmuje powierzchnię 54 831 ha, tj. 548,89 km², którą zamieszkuje 74 515 mieszkańców co oznacza, że jest powiatem średniej wielkości. W stosunku do województwa zajmuje 3,1% powierzchni. Siedzibą powiatu jest miasto Ropczyce, stanowiące jedno z najstarszych miast południowo - wschodniej Polski.

Szczególne możliwości powiatowi stwarza położenie na zbiegu ważnych szlaków komunikacyjnych biegnących z zachodu na wschód. Korzystne położenie powiatu znajduje potwierdzenie w bliskości sąsiedztwa przejść międzynarodowych z Ukrainą i Słowacją, jak również z rzeszowskim lotniskiem w Jasionce odległym od Ropczyc około 40 km.

Na terenie powiatu w 2007 roku powstała podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Bliskość dużych ośrodków przemysłowych (Rzeszów, Mielec, Dębica) oraz dobre zaplecze rekreacyjno - wypoczynkowe sprawia, iż powiat stanowi dobrą bazę dla potencjalnych inwestorów, a także dla ludzi chcących odpocząć od zgiełku w dużych aglomeracjach.

W granicach administracyjnych powiatu znajduje się 5 gmin; w tym 3 gminy wiejskie: Iwierzycy, Wielopole Skrzyńskie, Ostrów oraz 2 gminy miejsko – wiejskie, tj. Ropczyce oraz Sędziszów Małopolski.

Sytuacja demograficzna i jej prognoza na przyszłość

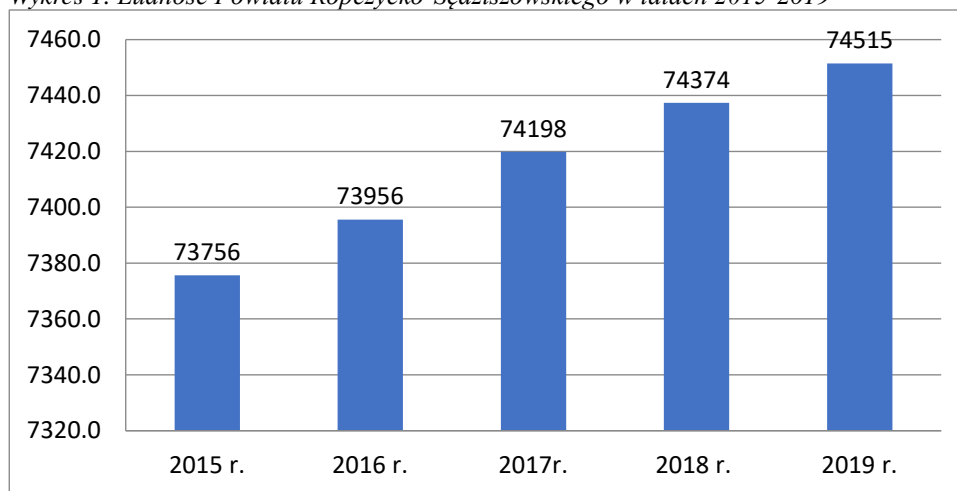
Powiat Ropczycko - Sędziszowski wg stanu na dzień 31.12.2019 r. liczył 74 515 mieszkańców w tym 37 691 kobiet i 36 824 mężczyzn. Gęstość zaludnienia wynosi około 136 osób na 1 km². Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców z podziałem na płeć oraz gęstość zaludnienia.

Tabela 1. Ludność Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego w 2019 roku

	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Gęstość zaludnienia na 1 km ²
Powiat Ropczycko-Sędziszowski	74 515	37 691	36 824	136

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (stan na 31.XII.2019 r.)

Wykres 1. Ludność Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego w latach 2015-2019



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawione na wykresie 1 świadczą o tym, że liczba ludności ma tendencję wzrostową. W roku 2015 liczba ludności w powiecie wynosiła 73 756 osób, w 2016 – 73 956 osób, w 2017-74 198 osób, w 2018-74 374 osób, 2019- 74 515 osób.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania ludności stwierdzić należy, że najwięcej mieszkańców w ramach powiatu zamieszkuje w Gminie Ropczyce - 27 487 (36,89 % ogółu), mniej natomiast w Gminie Sędziszów Małopolskim - 23 784 (31,92%) oraz gminach: Wielopole Skrzyńskie – 8 151 (10,94%), Iwierzycy - 7 735 (10,38%) i Ostrów- 7 358 (9,87%).

Tabela 2. Ludność Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego w podziale na gminy

JST	Ludność	% ludności powiatu
Powiat Ropczycko-Sędziszowski	74 515	100%
Ropczyce	27 487	36,89
Sędziszów Młp.	23 784	31,92
Wielopole Skrz.	8 151	10,94
Iwierzyce	7 735	10,38
Ostrów	7 358	9,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych statystycznych GUS wynika, że największą liczbę - 61,5 % ogółu - stanowi ludność w wieku produkcyjnym, 20,3% stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym i 18,3 % stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane statystyczne dotyczące Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego obejmujące lata 2016-2018 prezentowane na tle Województwa Podkarpackiego.

Tabela 3. Wybrane dane statystyczne Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego na tle Województwa Podkarpackiego

Wybrane dane statystyczne	2016	2017	2018	Województwo 2018
Ludność	73 956	74 198	74 374	2 129 015
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	60,0	61,1	61,8	61,4
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,1	12,1	12,3	10,1
Zgony na 1000 ludności	8,6	8,5	9,3	9,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,5	3,6	2,9	0,9
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,6	-0,7	-0,1	-1,3
Dochody ogółem budżetu powiatu na 1 mieszkańca w zł	941	1016	1267	1085
Wydatki ogółem budżetu powiatu na 1 mieszkańca w zł	925	1036	1369	1091
Turystyczne obiekty noclegowe	12	13	11	642
Liczba ludności na 1 przychodnie	2 054	1 726	1 730	1 732
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. Ludności	28	38	34	37
Odpady wytworzone w ciągu roku w tys.	30,4	37,7	12,1	814,7
Lesistość w %	25,1	25,2	25,2	38,3
Pracujący* na 1000 ludności	167	169	170	217
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,1	12,4	11,9	8,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna

Na terenie powiatu mamy dobrze rozwiniętą infrastrukturę oświatową, w roku 2020 funkcjonowało:

- 22 przedszkola,
- 74 oddziały przedszkolne prowadzone przy szkołach podstawowych,
- 2 punkty przedszkolne,
- 44 szkoły podstawowe, na które składa się 412 oddziałów,
- 3 licea ogólnokształcące,
- 3 technika,
- 3 branżowe szkoły I stopnia.

Powiat Ropczycko-Sędziszowski jest organem prowadzącym dla 7 szkół i placówek oświatowych, którymi są:

1. Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Ropczycach,
2. Liceum Ogólnokształcące im. ks. Piotra Skargi w Sędziszowie Małopolskim,
3. Zespół Szkół im .ks. dra Jana Zwierza w Ropczycach,
4. Zespół Szkół Agro –Technicznych im. Wincentego Witosa w Ropczycach,
5. Zespół Szkół Technicznych im. prof. Karola Olszewskiego w Sędziszowie Małopolskim,
6. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Ropczycach,
7. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ropczycach,

Przy Zespole Szkół im. ks. dra Jana Zwierza w Ropczycach działa internat oraz warsztaty szkolne. Aktualnie w szkołach prowadzonych przez Powiat Ropczycko-Sędziszowski uczy się ponad 3100 uczniów.

Na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego dzieci i młodzież niepełnosprawna może zdobywać wiedzę w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Ropczycach.

Tabela nr 4. Charakterystyka uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ropczycach.

Charakterystyka	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba uczniów	92	98	97
Liczba uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności	37	55	48
Uczniowie mieszkający w mieście	27	30	31
Uczniowie mieszkający na wsi	65	68	66

Zródło: SOSW w Ropczycach.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Ropczycach jest jedyną w powiecie placówką publiczną dla uczniów w wieku od 3 do 25 lat z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym lub głębokim oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją. W Ośrodku funkcjonują:

- 1) Przedszkole Specjalne „Ogród dobrych serc” dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- 2) Szkoła Podstawowa Nr 4 Specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem w tym, z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją.
- 3) Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 3 Specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem, w tym, z zespołem Aspergera o kierunkach:

- a) monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych,
- b) ogrodnik,
- c) pracownik pomocniczy obsługi hotelowej,
- d) pracownik pomocniczy gastronomii,
- e) ślusarz,

f) cukiernik, piekarz - trzyletnia szkoła ponadgimnazjalna prowadząca kształcenie nie dłużej niż do 24 roku życia, umożliwiającą uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie po zdaniu egzaminu, a także umożliwiającą dalsze kształcenie.

- 4) Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 1 dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- 5) Zespoły zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim,
- 6) Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka.

Jednostką organizacyjną powiatu, której zadaniem jest udzielanie pomocy dzieciom, młodzieży, rodzicom, nauczycielom i opiekunom w rozwiązywaniu problemów, z jakimi boryka się dziecko w drodze do dorosłości, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka zdolnego oraz wymagającego specjalnych potrzeb edukacyjnych jest Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ropczycach. Poradnia udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, wydaje również

orzeczenia kwalifikacyjne dotyczące różnych form kształcenia specjalnego i indywidualnego.

Wsparcie udzielone rodzinom, dzieciom i młodzieży przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną na przełomie lat 2017 – 2019 obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 5. Rodzaj wsparcia udzielanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ropczycach w latach 2017-2019

	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019
Liczba osób korzystających z poradnictwa, w tym:			
psychologicznego	582	593	620
pedagogicznego	482	594	741
logopedycznego	606	747	422
doradcy zawodowego	349	260	377
Razem	2019	2194	2160
Liczba osób korzystających z terapii, w tym:			
Psychologicznej/psychoterapii	130	207	248
pedagogicznego	19	7	32
logopedycznego	263	366	408
Razem	412	580	688
Ogółem	2431	2774	2848

Źródło: Poradnia Psychologiczno – Pedagogicznej w Ropczycach

W ciągu trzech ostatnich lat osoby zgłaszające się do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ropczycach najczęściej korzystały z poradnictwa psychologicznego, logopedycznego oraz pedagogicznego. Liczba osób korzystających z porad w roku szkolnym 2016/2017 wyniosła 2019 natomiast w roku szkolnym 2018/2019 wyniosła 2160. Z powyższych danych zawartych w tabeli nr 5 można wnioskować, że liczba osób korzystających z terapii wzrasta z każdym rokiem, w roku szkolnym 2016/2017 wyniosła 412 a w roku 2018/2019 skorzystało 688 osób.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ropczycach wydaje orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania, kształcenia specjalnego dla uczniów, niesłyszących i słabosłyszących, niewidomych i słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, z upośledzeniem umysłowym, z autyzmem, z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych orzeczeń w latach 2017-2019 przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ropczycach.

Tabela nr 6. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2017-2019 przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ropczycach w zależności od rodzaju niepełnosprawności

2017r.		2018r.		2019r.	
Słabosłyszące, niesłyszące	4	Słabosłyszące, niesłyszące	8	Słabosłyszące, niesłyszące	9
Słabowidzące, niewidome	2	Słabowidzące, niewidome	3	Słabowidzące, niewidome	5
Niepełnosprawność ruchowa	6	Niepełnosprawność ruchowa	8	Niepełnosprawność ruchowa	5
Upośledzenie lekkie	29	Upośledzenie lekkie	31	Upośledzenie lekkie	30
Upośledzenie umiarkowane i znaczne	13	Upośledzenie umiarkowane i znaczne	9	Upośledzenie umiarkowane i znaczne	15
Autyzm	35	Autyzm	38	Autyzm	39
Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze	4	Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze	9	Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze	3
Nauczanie indywidualne	28	Nauczanie indywidualne	0	Nauczanie indywidualne	0
Indywidualne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne	1	Indywidualne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne	0	Indywidualne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne	0
Niepełnosprawność sprzężona	17	Niepełnosprawność sprzężona	20	Niepełnosprawność sprzężona	35
ogółem	139	ogółem	126	ogółem	141

Źródło: Poradnia Psychologiczno – Pedagogicznej w Ropczycach

Pracownicy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej udzielali również pomocy i wsparcia merytorycznego rodzicom dzieci, pedagogom szkolnym, nauczycielom i wychowawcom klas, a także innym osobom zgłaszającym się po pomoc.

Bliska odległość do Rzeszowa oraz dobra komunikacja z innymi ośrodkami akademickimi, a także funkcjonowanie w powiecie szkół ponadgimnazjalnych o różnorodnych profilach atrakcyjnych na rynku pracy, powiększa grupę dobrze wykształconych młodych absolwentów w tym także osób niepełnosprawnych. W ramach programu "Aktywny Samorząd" finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych osoby niepełnosprawne mogły skorzystać z dofinansowania w ramach modułu II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. W 2019 roku liczba złożonych wniosków wyniosła 55. Osoby niepełnosprawne otrzymały dofinansowanie do czesnego oraz dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, oraz mogły uzyskać dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego - w przypadku osób, które miały wszczęty przewód doktorski, a nie były uczestnikami studiów doktoranckich.

Zdrowie i opieka zdrowotna

Dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego zapewniają zakłady opieki zdrowotnej. Podstawowym profilem działalności Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ropczycach jest wykonywanie działalności leczniczej poprzez świadczenia zdrowotne. Są to w szczególności:

- podstawowa opieka zdrowotna (POZ),
- nocna i świąteczna opieka zdrowotna,
- ambulatoryjna opieka specjalistyczna (AOS),
- leczenie szpitalne,
- opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień,
- rehabilitacja lecznicza,
- świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze,
- ratownictwo medyczne,
- Medycyna Pracy – indywidualne umowy z firmami.

Usługi świadczone są w ramach następujących jednostek organizacyjnych:

- 1) Szpital Powiatowy im. Św. Ojca Pio w Sędziszowie Małopolskim, ul. Wyspiańskiego 14,
- 2) Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, Sędziszów Małopolski, ul. Wyspiańskiego 14,
- 3) Przychodnia Rejonowa w Ropczycach, ul. Ks. Kard. St. Wyszyńskiego 54:
- 4) Filia Przychodni Rejonowej w Ropczycach, ul. Armii Krajowej 4,
- 5) Filia Przychodni Rejonowej w Ropczycach, Lubzina 223,
- 6) Filia Przychodni Rejonowej w Ropczycach, Niedźwiada 10,
- 7) Przychodnia Rejonowa w Sędziszowie Małopolskim, Sędziszów Małopolski, ul. 3 Maja 2, ul. Wyspiańskiego 14:
- 8) Filia Przychodni Rejonowej w Sędziszowie Małopolskim, Będziemyśl 34;
- 9) Filia Przychodni Rejonowej w Sędziszowie Małopolskim, Bystrzyca 34;
- 10) Filia Przychodni Rejonowej w Sędziszowie Małopolskim, Czarna Sędziszowska 144;
- 11) Filia Przychodni Rejonowej w Sędziszowie Małopolskim, Iwierzycy 81;
- 12) Filia Przychodni Rejonowej w Sędziszowie Małopolskim, Zagorzyce 190;
- 13) Ratownictwo Medyczne. Miejsce stacjonowania karetek według planu zabezpieczenia ustalonego przez Wojewodę Podkarpackiego (Ropczyce, Sędziszów Młp., Wielopole Skrzyńskie).

Na terenie powiatu praktykę lekarską prowadzą również prywatne zakłady opieki zdrowotnej, lekarze różnych specjalizacji oraz działają liczne gabinety stomatologiczne i rehabilitacyjne.

Kultura, sport, rekreacja

W Powiecie Ropczycko-Sędziszowskim mają miejsce liczne wydarzenia kulturalne, sportowe, skierowane również do osób niepełnosprawnych. Największe z nich to:

- impreza integracyjna "Jesteśmy Razem" - skierowana do osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych,
- impreza integracyjna dla dzieci niepełnosprawnych i pełnosprawnych Wielopolandia,
- Dzień Godności Osoby Niepełnosprawnej,
- Światowy Dzień Świadomości Autyzmu,

oraz wiele wystaw, spartakiad, przeglądów twórczości osób niepełnosprawnych.

Ośrodek Rehabilitacyjno - Hipoterapeutyczny "Huculek" przy Domu Pomocy Społecznej w Lubzinie prowadzi rehabilitację mieszkanek DPS jak również innych osób, w tym także niepełnosprawnych poprzez jazdę konną, przejażdżki bryczką konną, hipoterapię, ścieżkę zdrowia.

Na terenie powiatu znajduje się atrakcyjna baza sportowo – rekreacyjna, z której mogą także korzystać osoby niepełnosprawne m.in. różnego rodzaju boiska do gry w piłkę, bieżnie do biegania, korty tenisowe, zimą funkcjonuje lodowisko, siłownie zewnętrzne. Na terenie gminy Ropczyce funkcjonuje również Zespół Basenów Kąpielowych, który tworzy kryta pływalnia oraz basen otwarty.

2. Diagnoza problemu niepełnosprawności na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego

Niewątpliwie jednym z kluczowych problemów społecznych jest niepełnosprawność i długotrwała choroba lub ciężka choroba, która utrudnia, a czasem uniemożliwia sprawne funkcjonowanie w środowisku. Długotrwała choroba czyli choroba przewlekła, jak nazwa wskazuje, nie jest stanem przejściowym, lecz wiąże się z dolegliwościami, które nie mijają, ale utrzymują się przez długie lata, a często w miarę upływu czasu także nasilają. Wpływa to na funkcjonowanie człowieka niemal w każdej sferze życia, ponieważ dotychczasowe życie staje się podporządkowane chorobie. Negatywne skutki długotrwałej choroby powodują obniżenie sprawności fizycznej, pogorszenie samopoczucia, ograniczenia w podejmowaniu jakiegokolwiek pracy, także zawodowej, jak również ograniczenia w kontaktach społecznych. Taki stan organizmu, utrzymujący się przez dłuższy czas wywołuje niepewność, bezsilność, frustrację i wiele innych negatywnych emocji, skutkiem czego są nierzadko zaburzenia w sferze psychicznej, prowadzące niekiedy do depresji i innych chorób.

Tabela nr 7. Liczba rodzin objętych pomocą przez ośrodki pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2017-2019.

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Długotrwała lub ciężka choroba	564	611	571
Niepełnosprawność	683	671	611

Źródło: GUS

Towarzyszące niepełnosprawności dolegliwości zdrowotne wymagają zwykle dużych nakładów finansowych, potrzebę długoterminowej opieki lekarskiej, co wiąże się z pogorszeniem kondycji finansowej, w związku ze zwiększeniem wydatków na leczenie czy rehabilitację. Osoby niepełnosprawne w ostatnich latach mogą uzyskać znacznie większą pomoc, zarówno finansową w postaci różnego rodzaju dofinansowań i różnych świadczeń, ale również pomoc socjalną, psychologiczną i prawną.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (jed. tekst Dz. U. z 2020 r., poz. 426 z późn. zm.) mówi, że „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej”.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, uzyskanymi dzięki Narodowemu Spisowi Powszechnemu w 2011 r. niepełnosprawni stanowili 12,2% polskiego społeczeństwa. Spośród ogółu niepełnosprawnych więcej było kobiet - 53,9%, natomiast ilość niepełnosprawnych mężczyzn wyniosła 46,1%. Zdecydowana większość niepełnosprawnych zamieszkiwała miasta, osoby ze wsi stanowiły 35,7% ogółu niepełnosprawnych.

W Polsce orzeczenia o niezdolności do pracy wydawane są do celów rentowych przez lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także komisje podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz do celów pozarentowych przez powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z 27 sierpnia 1997 r. Według powyższej ustawy niepełnosprawność podlega stopniowaniu i w ten sposób ustala się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Dane GUS wskazują, że w 2011r. osoby, które miały potwierdzoną prawnie niepełnosprawność stanowiły 66,8% niepełnosprawnych, natomiast odsetek niepełnosprawnych biologicznie wyniósł 33,3%.

W odniesieniu do danych liczbowych dotyczących ogółu niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn należy zwrócić uwagę na to, iż uzyskane dane są niedoszacowane z uwagi na to, że ok. 1,5 mln respondentów odmówiło odpowiedzi na pytania dotyczące niepełnosprawności. W związku z powyższym wyniki spisu odnoszące się do niepełnosprawności należy potraktować jako wstępne.

W Powiecie Ropczycko – Sędziszowskim wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach. Biorąc pod uwagę dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach stwierdzić można, że liczba wydanych orzeczeń wzrasta każdego roku. Natomiast w porównaniu do roku 2012 jest ona niższa.

Tabela nr 8. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019 i 2012r.

Charakterystyka	2012r.	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba wydanych orzeczeń - łącznie	2474	2069	2109	2124
- w tym kobiety	1343	1075	1054	1114
- w tym mężczyźni	1131	994	1055	1010
Liczba osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności	1218	762	813	832
Liczba osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności	997	1017	1030	1006
Liczba osób z lekkim stopniem niepełnosprawności	259	290	266	286

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach

Jak pokazują powyższe dane, analizując dane z roku 2012 oraz z trzech ostatnich lat można powiedzieć, że liczba kobiet z orzeczonym stopniem niepełnosprawności jest większa niż liczba mężczyzn. Wśród ogółu orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach, w latach 2017-2019 najczęściej stanowiły orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, następnie o znacznym stopniu niepełnosprawności i najmniej wydano orzeczeń z lekkim stopniem niepełnosprawności. W porównaniu do roku 2012

zmieniła się proporcja jeśli chodzi o osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem. W roku 2012 więcej było osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Tabela nr 9. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na wiek w latach 2017-2019

Wiek osób	2017r.	2018r.	2019r.
16-25	147	149	152
26-40	226	216	203
41-60	823	823	750
60 i więcej	273	921	1019
Razem	2069	2109	2124

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach

W latach 2017-2019 najczęściej osób niepełnosprawnych było w przedziale wiekowym 41-60, następnie w wieku 60 lat i więcej. Najmniej było osób w przedziale wiekowym 16-25 lat.

Tabela nr 10. Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2012r.	2017r.	2018r.	2019r.
Cel złożenia wniosku				
Odpowiednie zatrudnienie	746	770	788	757
Szkolenie	8	8	12	8
Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	12	16	20	19
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	150	200	201	214
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych)	274	192	203	289
Zasilek pielęgnacyjny	1096	672	729	667
Uzyskanie karty parkingowej	41	126	132	162
Inne	119	123	106	92

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach

Wśród osób, które złożyły wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, najwięcej było tych, które za cel wydania orzeczenia podały odpowiednie zatrudnienie oraz uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego. Często przyczyną ubiegania się o wydanie orzeczenia była też konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji oraz uzyskanie karty parkingowej.

Tabela nr 11. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności u osób przed 16 rokiem życia

Wyszczególnienie	2012r.	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	295	248	265	230
-w tym w celu: przyznania zasiłku pielęgnacyjnego	220	149	161	133
przyznania świadczenia pielęgnacyjnego	-	120	122	124
Uzyskania karty parkingowej	-	3	-	-
- w innym celu	2	3	2	5

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach

Według danych dotyczących wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia, liczba wydanych orzeczeń w przeciągu ostatnich trzech lat wahała się. Natomiast w porównaniu do roku 2012 znacząco spadła. W 2012 roku wydano 295 orzeczeń o niepełnosprawności, w roku 2017 wydano 248, w 2018r. – 265 a w 2019r. – 230. Główną przyczyną składania wniosków w tej grupie było przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego.

Tabela nr 12. Liczba wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się rehabilitacją w latach 2017-2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Osoby niepełnosprawne	312	321	378
Placówki zajmujące się rehabilitacją	0	3	0
Razem	312	324	378

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach

Osoby niepełnosprawne na podstawie wydanego orzeczenia z odpowiednim zapisem mogą złożyć wniosek o przyznanie karty parkingowej, która uprawnia do zajmowania specjalnie wyznaczonych miejsc do parkowania (tzw. "koperty") oraz do niestosowania, niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju. Liczba wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych w ciągu ostatnich trzech lat wzrastała, w 2017r. wydano 312 kart, a w 2019r. – 378.

Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach dofinansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, gmin, samorządu powiatowego oraz Unii Europejskiej. Należą do nich:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, tłumacza języka migowego,
- prowadzenie Powiatowej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w Ropczycach,
- realizacja projektu współfinansowanego "Powiatowa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w Ropczycach",
- realizacja innych programów na rzecz osób niepełnosprawnych – pilotażowy program "Aktywny Samorząd", "Program wyrównywania różnic między regionami III", "Zajęcia klubowe w WTZ", "Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi" - Moduł III.

Tabela nr 13. Zadania realizowane przez powiat z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych realizowane przez PCPR w Ropczycach w latach 2017-2019

Dofinansowanie:	2017r.		2018r.		2019r.	
	Liczba osób	kwota	Liczba osób	kwota	Liczba osób	kwota
do turnusów rehabilitacyjnych	43	70808	43	76000	62	118154
do sportu, kultury, rekreacji i turystyki	6 wniosków	11800	6 wniosków	13990,94	6 wniosków	16000
do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	510	352266	516	382120	560	409145

do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	14	48300	7	77000	21	112 872
do kosztów działalności WTZ	90	1439640	100	1493640	100	1809600
Przyznanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	1	29000	-	0	1	40000

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach

Powiatowa Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych w Ropczycach została utworzona w celu ograniczenia skutków niepełnosprawności mieszkańców powiatu poprzez zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych w postaci bezpłatnego wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego. Osoby niepełnosprawne mogą wypożyczać sprzęt rehabilitacyjny bezpłatnie, warunkiem jest złożenie wniosku wraz ze stosownym zaświadczeniem lekarskim, potwierdzającym konieczność lub potrzebę korzystania ze sprzętu. Wypożyczalnia udziela nieodpłatnych porad i instruktażu w zakresie obsługi i użytkowania udostępnianego sprzętu, jak również w warunkach domowych realizowanych przez rehabilitanta oraz świadczona jest usługa dowozu sprzętu o większych gabarytach do domu osób wypożyczających sprzęt.

Tabela nr 14. Liczba osób korzystających z Powiatowej Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych w latach 2017-2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Złożone wnioski	432	635	935
Zawarte umowy	432	635	935
- w tym kobiety	269	357	457
- w tym mężczyźni	163	278	478

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach

Jak wynika z powyższych danych, liczba osób niepełnosprawnych korzystających z usług Powiatowej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w Ropczycach wzrasta. Najczęściej z Wypożyczalni korzystały kobiety. Wzrost liczby osób wypożyczających sprzęt spowodowany jest tym, iż w latach 2018-2019 PCPR w Ropczycach realizowało projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej pn. "Powiatowa wypożyczalnia sprzętu

rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w Ropczycach”. W ramach tego projektu do Wypożyczalni zakupiony został nowy bardzo nowoczesny sprzęt rehabilitacyjny, który cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem.

Tabela nr 15. Liczba wypożyczonego sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w latach 2017-2019

Rok	Liczba wypożyczonego sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych
2017	751
2018	1157
2019	1850

Źródło: Powiatowa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w Ropczycach

Powiatowa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w Ropczycach posiada następujący sprzęt rehabilitacyjny i urządzenia pomocnicze: łóżka rehabilitacyjne elektryczne, łóżka do pionizacji, materace przeciwoleżynowe, poduszki przeciwoleżynowe, podnośniki wannowe, podnośniki elektryczne, balsany futura, masażer do stóp, łóżka do kąpeli, koncentratory tlenu, ssaki medyczne, wózki inwalidzkie zwykłe i elektryczne, pionizatory, fotele masująco -rehabilitacyjny, fotele geriatryczne, balkoniki, urządzenie do pionizacji i nauki chodzenia dla dzieci, kule łokciowe i pachowe, laski inwalidzkie, kliny i wałki rehabilitacyjne, urządzenie lektorskie dla niewidomych, ciśnieniomierze, stoliki przyłóżkowy, stoliki do ćwiczeń manualnych, maty rehabilitacyjne, materace rehabilitacyjno-lecznicze, inhalatory, lampy do naświetleń, lampy na podczerwień, lampy biopton, pulsoksymetry, rotory, rowery rehabilitacyjne, bieżnie, orbitreki, foteliki terapeutyczne dla dzieci, urządzenia do masażu uciskowego, schodołazy kroczące, przyłóżkowe urządzenie rehabilitacyjne.

Powiat Ropczycko – Sędziszowski od 2012 roku realizuje pilotażowy program „Aktywny Samorząd”. Głównym celem pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach programu, pomoc osobom niepełnosprawnym udzielana była poprzez dofinansowanie w dwóch modułach. W ramach programu „Aktywny Samorząd” w ostatnich trzech latach 243 osoby niepełnosprawne uzyskały wsparcie.

Tabela nr 16. Liczba osób i wysokość środków finansowych przeznaczona na realizację pilotażowego programu "Aktywny samorząd" w latach 2017-2019

Moduł I	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy w ramach pilotażowego programu "Aktywny samorząd"					
	2017r.		2018r.		2019r.	
	kwota	Liczba osób	kwota	Liczba osób	kwota	Liczba osób
Obszar A zadanie 1 Pomoc w zakupie I montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	4377	1	8000	1	16736	1
Obszar A zadanie 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat. B	3439	3	4970	4	2768	2
Obszar B zadanie 1 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania	47317	14	23891	6	46205	7
Obszar B zadanie 2 dofinansowanie 20rogram w zakresie obsługi nabytego w ramach 20rogram sprzętu elektronicznego i oprogramowania	0	0	0	0	0	0
Obszar B zadanie 3 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z umiarkowanym stopniem z dysfunkcją narządu wzroku	-	-	-	-	1	3150
Obszar B zadanie nr 4 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem z dysfunkcją narządu słuchu	-	-	-	-	3	7429
Obszar C zadanie 2 pomoc w utrzymanie	1100	1	6062	4	6010	3

sprawności technicznej posiadane go wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym						
Obszar C zadanie 3 pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	14000	1	0	0	40 000	1
Obszar C zadanie 4 pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej kończyny	13446	1	0	0	0	0
Obszar D pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	24397	14	20319	12	11932,40	10
Moduł II	2017r.		2018r.		2019r.	
Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	182667	54	176646	48	223290	55

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach

Powiat Ropczycko – Sędziszowski realizuje także program „Wyrównywania różnic między regionami III”. Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Tabela nr 17. Środki finansowe przeznaczone na realizację programu „Wyrównywanie różnic między regionami III” w latach 2017-2019

Nazwa obszaru	Kwota przyznanych środków z PFRON		
	2017r.	2018r.	2019r.
Obszar B – likwidacja barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych oraz urzędach	68 400,00	32 399,17	49 171,56
Obszar D – likwidacja barier transportowych	-	-	449 911,42

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach

Od 2018r. Powiat Ropczycko-Sędziszowski realizuje program pn. “Zajęcia klubowe w WTZ”. Celem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności

w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez warsztaty terapii zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

Tabela nr 18. Liczba otrzymanych środków na "Zajęcia klubowe w WTZ" oraz uczestników w latach 2018-2019

Rok	Liczba uczestników	Liczba środków finansowych
2018	4	19 200,00
2019	4	19 200,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, pochodzące ze środków PFRON realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Ropczycach. Zadania te obejmują: wyposażenie stanowisk pracy osób niepełnosprawnych, staże dla osób niepełnosprawnych, poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, szkolenia i przekwalifikowania zawodowe osób niepełnosprawnych, środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej dla osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 19. Liczba osób i kwota dofinansowania ze środków PFRON na rehabilitację zawodową

Charakterystyka	2017r.	2018r.	2019r.
Przyznanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	1 dotacja dla jednej osoby w wysokości 29 000,00 zł	-	1 dotacja dla jednej osoby w wysokości 40 000,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach

Z danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ropczycach na dzień 31.12.2014r. wynika, że zarejestrowanych było 206 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, natomiast na koniec 2019 roku było 123 osoby. Liczba osób niepełnosprawnych zmniejszyła się o 83 osoby. W okresie od 2014r. do 2019r. pracę podjęło łącznie 867 niepełnosprawnych osób bezrobotnych. Z prac interwencyjnych łącznie skorzystały 33 osoby, z robót publicznych 74 osoby, środki na działalność gospodarczą otrzymało 13 osób. Z tytułu odbywania stażu stypendium stażowe otrzymało 141 osób, a stypendium z tytułu odbytych szkoleń 23 osoby bezrobotne niepełnosprawne.

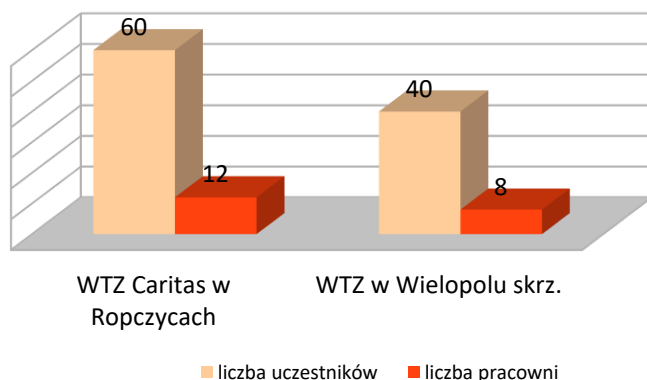
Tabela nr 20. Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych, która uczestniczyła w wybranych aktywnych formach rynku pracy

	Ogółem podjęło prace	Prace interwencyjne	Roboty publiczne	Działalność gospodarcza	Staż	Szkolenia
2014	161	4	12	4	32	7
2015	152	8	15	2	27	3
2016	163	5	14	0	33	8
2017	160	11	9	2	16	1
2018	110	2	10	2	14	1
2019	121	3	14	3	19	3
Razem	867	33	74	13	141	23

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Ropczycach

Na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego funkcjonują od 2003 roku Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas w Ropczycach oraz od 2011 roku Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wielopolu Skrzyńskim prowadzone przez Gminę Wielopole Skrz. Warsztaty obejmują swoim wsparciem 100 osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego. Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas w Ropczycach prowadzą rehabilitację zawodową i społeczną dla 60 osób niepełnosprawnych w 12 pracowniach, natomiast Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wielopolu Skrz. wsparciem obejmują 40 uczestników, dla których prowadzą zajęcia w 8 pracowniach. Działania podejmowane przez WTZ mają przede wszystkim na celu poprawę ogólnego rozwoju i poprawę sprawności fizycznej, naukę umiejętności społecznych i umiejętności życia codziennego oraz rozwijanie kontaktów interpersonalnych uczestników oraz mają przygotować zawodowo uczestników na wejście na otwarty lub chroniony rynek pracy.

Wykres nr 2. Liczba uczestników oraz pracowni w WTZ Caritas w Ropczycach i WTZ w Wielopolu Skrz. w 2019 r.



Źródło: Opracowanie własne.

Na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie działa Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która została powołana przez Starostę Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego. Do zakresu działania Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacja praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Członkowie Społecznej Rady opiniują również projekty uchwał Rady Powiatu dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych. Wszystkie opinie lub propozycje zaproponowane przez Społeczną Radę są przekazywane do odpowiednich instytucji lub organizacji.

Pomoc osobom niepełnosprawnym świadczona jest również przez domy pomocy społecznej oraz środowiskowe domy samopomocy znajdujące się na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego. Dom Pomocy Społecznej w Lubzinie przeznaczony jest dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Dom posiada 92 miejsca przeznaczone wyłącznie dla kobiet. Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Rudzie posiada 103 miejsca i przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych. Obie placówki mają charakter ponadlokalny.

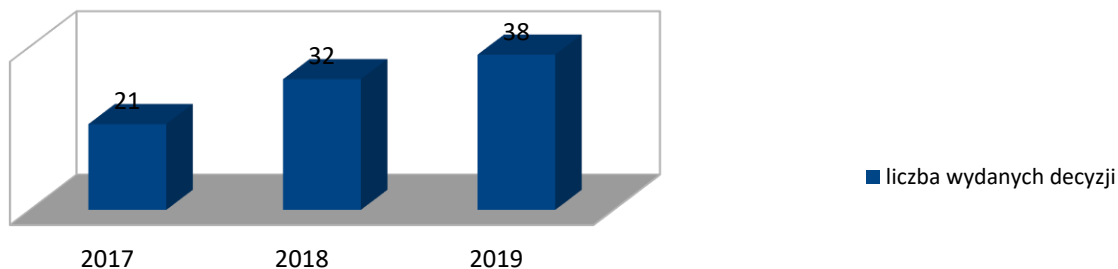
Tabela nr 21. Liczba osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej w Lubzinie i Rudzie w latach 2017-2019

Nazwa domu	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Dom Pomocy Społecznej w Lubzinie	88	91	89
Dom Pomocy Społecznej w Rudzie	103	101	102

Zródło: Opracowanie własne (stan na dzień 31.12.)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach w latach 2017-2019 wydało 91 decyzje umieszczające osoby w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Ropczycko - Sędziszowskiego.

Wykres nr 3. Liczba decyzji umieszczających w Domu Pomocy Społecznej w Lubzinie i Rudzie w latach 2017-2019



Źródło: Opracowanie własne

Ponadto na terenie Powiatu Ropczycko - Sędziszowskiego działają: Środowiskowy Dom Samopomocy w Ropczycach, prowadzony przez Gminę Ropczyce oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Sędziszowie Młp., działający przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Sędziszowie Młp., o zasięgu powiatowym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Ropczycach obejmuje wsparciem 43 uczestników wyłącznie z terenu Gminy Ropczyce. Środowiskowy Dom Samopomocy w Sędziszowie Młp. posiada 47 miejsc dotowanych dla osób niepełnosprawnych. Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzą działania dla osób z zaburzeniami psychicznymi i osób z niepełnosprawnością intelektualną tj.: trening funkcjonowania w życiu codziennym, trening umiejętności interpersonalnych, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych oraz terapię ruchową. Poniższa tabela przedstawia ilość osób korzystających ze Środowiskowych Domów Samopomocy w latach 2017-2019.

Tabela nr 22. Liczba osób korzystających ze wsparcia w latach 2017-2019 w Środowiskowych Domach Samopomocy

Lata	ŚDS w Sędziszowie Młp.	ŚDS w Ropczycach
2017	45	53
2018	47	49
2019	47	54

Źródło: Opracowanie własne.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Ropczycach jest jedyną w powiecie placówką publiczną dla uczniów w wieku od 3 do 25 lat z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym lub głębokim oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z autyzmem

w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją. W Ośrodku funkcjonują:

1) Przedszkole Specjalne „Ogród dobrych serc” dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją,

2) Szkoła Podstawowa Nr 4 Specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją.

3) Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 3 Specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera o kierunkach:

a) monter sieci instalacji i urządzeń sanitarnych,

b) ogrodnik,

c) pracownik pomocniczy obsługi hotelowej,

d) pracownik pomocniczy gastronomii,

e) ślusarz,

f) cukiernik, piekarz -trzyletnia szkoła ponadgimnazjalna prowadząca kształcenie nie dłużej niż do 24 roku życia, umożliwiającą uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie po zdaniu egzaminu, a także umożliwiającą dalsze kształcenie.

4) Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy Nr 1 dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz niepełnosprawnością sprzężoną, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją,

5) Zespoły zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim,

6) Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka.

Tabela nr 23. Charakterystyka uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ropczycach w latach 2017-2019

Charakterystyka	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba uczniów	92	98	97
Liczba uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności	37	55	48
	27	30	31

Uczniowie mieszkających w mieście			
Uczniowie mieszkający na wsi	65	68	66

Źródło: SOSW w Ropczycach

Poza pomocą w formie usługowej czy finansowej, zarówno niepełnosprawnym jak i członkom ich rodzin udziela się także porad socjalnych. Dotyczą one m.in. funkcjonujących na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego stowarzyszeń czy organizacji pozarządowych, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych. Na terenie powiatu działają następujące stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

1. Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych z Domu Pomocy Społecznej w Lubzinie,
2. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Sędziszowie Małopolskim,
3. Stowarzyszenie „Podaruj dzieciom uśmiech” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Ropczycach,
4. Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym „Monika” w Wielopolu Skrzyńskim,
5. Polski Związek Niewidomych Okręg Podkarpacki Koło Powiatowe w Ropczycach,
6. Caritas Diecezji Rzeszowskiej.

Osoby niepełnosprawne oczekują od władz, społeczeństwa, najbliższej rodziny skutecznego sposobu udzielenia pomocy, która zaspokoiłaby ich podstawowe potrzeby życiowe. Pomoc i opiekę osobie chorej, niepełnosprawnej zazwyczaj świadczy rodzina. Często problem niepełnosprawności w rodzinie stanowi sytuację kryzysową, co wymaga pomocy finansowej, a także wsparcia socjalnego i psychologicznego dostosowanego do potrzeb osoby niepełnosprawnej i jej najbliższego otoczenia. Zdarza się też, że osoba niepełnosprawna nie posiada rodziny lub rodzina nie chce podjąć się opieki nad osobą chorą lub niepełnosprawną, wówczas konieczne jest zapewnienie opieki przez pomoc społeczną lub zapewnienie instytucjonalnych form pomocy.

W celu zapewnienia równości szans osobom niepełnosprawnym duże znaczenie ma dalsze podnoszenie świadomości społecznej w zakresie rozumienia praw i potrzeb osób niepełnosprawnych, co wiąże się z popularyzacją w społeczeństwie wiedzy na ten temat. Trudności w akceptacji samego siebie spowodowane występującymi schorzeniami, gorsze przygotowanie zawodowe i społeczne pogłębiają zjawisko wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych. Dlatego też ważna jest zmiana wizerunku samych osób niepełnosprawnych, zapewnienie im, że mają pełne prawo do uczestnictwa w życiu społecznym. W związku z tym należy dążyć do wypracowania warunków mających na celu aktywizację osób niepełnosprawnych poprzez wyrabianie w nich zaradności

osobistej, a także pobudzanie do aktywności społecznej poprzez znoszenie barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się, a także poprzez zwiększenie dostępu do informacji oraz społeczne zrozumienie oraz akceptację osób niepełnosprawnych. Bardzo ważną sprawą jest odpowiednie wykształcenie osób niepełnosprawnych. W latach 2017-2019 157 osób korzystało z pilotażowego programu "Aktywny Samorząd" - moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Zgodnie z zasadami programu osoba niepełnosprawna może uzyskać dofinansowanie czesnego i dodatkowych kosztów nauki. Jest to duża liczba osób w porównaniu do innych powiatów z terenu województwa podkarpackiego.

Bardzo ważną rolę w zdobywaniu odpowiedniego wykształcenia dzieci niepełnosprawnych ma na terenie powiatu Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Ropczycach. Od przedszkolaka do osoby dorosłej szkoła prowadzi na wysokim poziomie proces kształcenia osób z różnymi niepełnosprawnościami, który przynosi niezwykle wymierne efekty.

Bardzo istotne znaczenie dla osób niepełnosprawnych ma aktywizacja zawodowa. Analizując dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach, można zauważyć, że w latach 2017-2019 jednym z głównych powodów złożenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności było odpowiednie zatrudnienie. Osoby niepełnosprawne chcą być aktywne zawodowo. Niestety ze względu na stan zdrowia osoby te mają przeważnie niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe.

3. Instytucje funkcjonujące na terenie Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego realizujące zadania na rzecz osób niepełnosprawnych

Do instytucji realizujących określone zadania na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Ropczycko-Sędziszowskim należą:

- ♣ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ropczycach,
- ♣ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ropczycach,
- ♣ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ropczycach,
- ♣ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sędziszowie Młp.,
- ♣ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwierzycach,
- ♣ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielopolu Skrz.,
- ♣ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie,
- ♣ Dom Pomocy Społecznej w Lubzinie,
- ♣ Dom Pomocy Społecznej w Rudzie,
- ♣ Środowiskowy Dom Samopomocy w Sędziszowie Młp,

- ♣ Środowiskowy Dom Samopomocy w Ropczycach,
- ♣ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ropczycach,
- ♣ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Ropczycach,
- ♣ Zespół Opieki Zdrowotnej w Ropczycach oraz gminne ośrodki zdrowia,
- ♣ Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym „Koło” w Sędziszowie Młp.,
- ♣ Polski Związek Niewidomych Powiatowe Koło w Ropczycach,
- ♣ Caritas Diecezji Rzeszowskiej,
- ♣ Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas w Ropczycach,
- ♣ Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wielopolu Skrz.,
- ♣ Dom Dziennego Pobytu Emerytów, Rencistów i Osób Samotnych w Ropczycach,
- ♣ Dzienny Dom Pomocy w Zagorzycach,
- ♣ Centrum Integracji Społecznej w Ropczycach,
- ♣ Powiatowy Urząd Pracy w Ropczycach,
- ♣ Powiatowe Centrum Edukacji Kulturalnej w Ropczycach,
- ♣ Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku w Wielopolu Skrzyńskim,
- ♣ Ośrodki kulturalne,
- ♣ Zorganizowani wolontariusze – harcerze, samorządy szkolne.

4. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • powiatowy program na rzecz osób niepełnosprawnych, • funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, • dostrzeganie potrzeb osób niepełnosprawnych, • akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin, • istniejąca infrastruktura działająca na rzecz osób niepełnosprawnych: Warsztaty Terapii Zajęciowej, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca ilość miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych • istniejące bariery utrudniające funkcje społeczne i zawodowe osób niepełnosprawnych, • niedostateczna systemowa opieka nad osobami niepełnosprawnymi, • niewystarczający poziom likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, • mała aktywność osób niepełnosprawnych bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, • bezradność i bierność rodzin

<p>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Ropczycach, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ropczycach, Środowiskowe Domy Samopomocy, Dzienny Dom Pomocy, Centrum Integracji Społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none">• udzielenie ze środków PFRON wsparcia osobom niepełnosprawnym w ramach zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,• funkcjonowanie domów pomocy społecznej na terenie powiatu,• współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,• likwidacja barier architektonicznych,• podstawowa opieka zdrowotna w każdej gminie,• możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania,• łączenie potencjałów administracji publicznej i organizacji pozarządowych,• funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych,• współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w gminach w realizacji zadań pomocy społecznej,• wsparcie osób niepełnosprawnych ze środków PFRON,• realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych z różnych źródeł finansowania,• dobrze wykształcona kadra pomocy społecznej,• funkcjonowanie ośrodka hipoterapii,	<p>w rozwiązywaniu problemów dotyczących niepełnosprawności,</p> <ul style="list-style-type: none">• długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej,• niekorzystne zmiany demograficzne- starzenie się społeczeństwa,• ograniczone zasoby finansowe i rzeczowe, które mogą być wykorzystywane na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,• niedostateczne dofinansowanie realizowanych zadań na rzecz osób niepełnosprawnych,• brak grup wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych,• brak mobilności osób niepełnosprawnych-bezrobotnych,• brak mieszkań chronionych,• brak opieki wytchnieniowej,• niedostateczne wspieranie rodzin przez świadczenia opiekuńcze oraz usługi dla osób niepełnosprawnych udzielane w miejscu zamieszkania.• brak wolontariuszy• zbyt mały dostęp do specjalistycznej pomocy i terapii
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie działające organizacje pozarządowe dla osób niepełnosprawnych, • promocja kultury i twórczości osób niepełnosprawnych, • organizowanie imprez integracyjnych 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów w tym również z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych, • rosnąca akceptacja społeczna osób niepełnosprawnych, • rosnąca świadomość o potrzebie aktywności wśród osób niepełnosprawnych, • współpraca między jednostkami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, • rozwój wolontariatu, • polityka prorodzinna państwa, • standaryzacja usług, • łączenie potencjałów administracji publicznej i organizacji pozarządowych, • rosnący poziom świadomości społecznej w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych • korzystne regulacje prawne, • opieka zdrowotna skierowana na leczenie i profilaktykę, • dobrze rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej, • wykwalifikowana kadra systemu pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa, co rodzi konieczność rozszerzenia infrastruktury o placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze i specjalistyczne, • brak zakładów aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnych, • niewystarczająca ilość zakładów pracy chronionej, • brak ofert pracy skierowanych na rzecz osób niepełnosprawnych, • wypalanie zawodowe pracowników pomocy społecznej, • niewystarczający poziom świadomości społecznej nt. niepełnosprawności, • niedofinansowanie oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej, • negatywne postawy wobec osób niepełnosprawnych, • mała liczba wolontariuszy, • brak poradnictwa specjalistycznego, • brak mieszkań chronionych, • niewystarczające dostosowanie infrastruktury oświatowej do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, • niska świadomość rodziców dzieci niepełnosprawnych dotycząca

<ul style="list-style-type: none">• doskonalenie, szkolenia kadry pomocy społecznej,• tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,• utworzenie mieszkań chronionych,• utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej oraz spółdzielni socjalnych,• rozwój infrastruktury pomocy społecznej,• tworzenie klas integracyjnych,• dalsze dostosowanie infrastruktury oświatowej do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,• wzrost świadomości osób, dotyczącej różnorodnych form wsparcia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.• upowszechnianie informacji dotyczących praw i uprawnień osób niepełnosprawnych• inicjatywy w zakresie tworzenia miejsc pracy w ramach podmiotów ekonomii społecznej• duża liczba podmiotów gospodarczych zdolnych do zatrudnienia w tym osób niepełnosprawnych	<p>konieczności podjęcia wczesnych i celowo ukierunkowanych działań zmierzających do właściwego i optymalnego rozwoju psychofizycznego ich dzieci.</p> <ul style="list-style-type: none">• brak systemu wsparcia dla rodziców, opiekunów osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną
--	---

5. Cele strategiczne i operacyjne

1.Cel strategiczny: Ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności

Cele operacyjne:

1. Profilaktyka i oświata zdrowotna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności.
2. Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji, leczenia, pomocy terapeutycznej.
3. Rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz

dostępnych formach wsparcia.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba zainicjowanych działań zmierzających do edukacji społeczeństwa powiatu w zakresie propagowania zdrowego stylu życia – 2/program,
- liczba lokalnych programów promujących zdrowy styl życia – 2/program,
- liczba konkursów wśród dzieci i młodzieży szkolnej na temat zdrowego stylu życia – 5/program,
- liczba wykładów, prelekcji na temat zdrowego stylu życia – 4/program,
- liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie udzielania pierwszej pomocy - 5/program,
- liczba osób wypożyczających sprzęt – 350/rok,
- liczba uczestników środowiskowego wsparcia - 140/rok,
- kwota przeznaczona na funkcjonowanie bazy wsparcia środowiskowego – 2 700 000,00/rok,
- liczba powstałych nowych miejsc środowiskowego wsparcia – 5/program,
- liczba miejsc opieki wytechnieniowej – 5/program,
- liczba świetlic - 3/program,
- liczba miejsc dla seniorów – 10/program,
- liczba osób korzystających z zajęć hipoterapii – 10/rok,
- liczba porad psychologicznych i terapeutycznych – 10/ rok,
- ilość usług rehabilitacyjnych w miejscu zamieszkania – liczba osób lub usług – 15/rok,
- liczba programów - 2/program,
- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- liczba artykułów, informacji, spotkań, szkoleń, które zawierają informacje o prawach i uprawnieniach – 5/rok.

Podmioty realizujące program:

- Samorząd powiatowy,
- Gminy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Zespół Opieki Zdrowotnej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- WTZ,
- ŚDS,
- Domy Pomocy Społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- ZOZ,
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,
- Placówki oświatowe,
- Rodziny dzieci niepełnosprawnych,
- Inne instytucje, osoby fizyczne i prawne.

2. Cel strategiczny: Wsparcie osób niepełnosprawnych w celu zwiększenia ich udziału w życiu społecznym

Cele operacyjne:

1. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej (określonych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) poprzez udzielanie dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, tłumacza języka migowego.
2. Realizacja programów ze środków PFRON, m.in. pilotażowego programu Aktywny samorząd, Programu wyrównywania różnic między regionami III.
3. Inicjowanie i realizacja działań zmierzających do zabezpieczenia możliwości swobodnego i samodzielnego poruszania się w terenie zabudowanym i niezabudowanym przez osoby niepełnosprawne, m.in. przebudowa chodników z obniżeniem krawężników, tworzenie oznakowanych miejsc parkingowych, montaż specjalistycznej sygnalizacji itp.
4. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, obiektach kultury, sportu, rekreacji, na terenie powiatu, z uwzględnieniem przepisów prawa budowlanego.
5. Umożliwienie zakupu środków transportu do przewozu osób niepełnosprawnych, dla instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi.
6. Rozwój bazy wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych (WTZ, ŚDS, mieszkania chronione, wspomagane, opieka wytchnieniowa).
7. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem poprzez uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, integracyjnych itp.
8. Organizowanie powiatowych i terenowych imprez integracyjnych, imprez sportowych, przeglądów piosenki, festynów, warsztatów tanecznych, festiwali małych form artystycznych, wystaw prac, itp. dla osób niepełnosprawnych.
9. Pozyskiwanie środków na realizację programów na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba udzielonych dofinansowań do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych, tłumacza języka migowego - 10/rok,
- liczba dofinansowań do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych/sprzętu rehabilitacyjnego – 400/rok,
- liczba dofinansowań do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – 5/rok,
- liczba zrealizowanych programów – 2/ rok,
- liczba osób, które uzyskały wsparcie w ramach programów - 50/rok,
- liczba instytucji, które uzyskały wsparcie w ramach programów – 5/program,

- liczba obiektów użyteczności publicznych, które skorzystały z dofinansowania – 3/program,
- liczba zakupionych środków transportu - 3/program,
- liczba uczestników środowiskowego wsparcia – 140/rok,
- liczba nowych miejsc środowiskowego wsparcia – 5/program,
- liczba miejsc opieki wytchnieniowej – 5/rok,
- liczba imprez integracyjnych, imprez sportowych, przeglądów piosenki, festynów, warsztatów tanecznych, festiwali małych form artystycznych, wystaw prac – 10/program,
- liczba osób niepełnosprawnych biorąca udział w turnusach rehabilitacyjnych – 50/rok.

Podmioty realizujące program:

- Samorząd powiatowy,
- Gminy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Domy Pomocy Społecznej,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,
- Środowiskowe Domy Samopomocy,
- Powiatowe, Miejskie, Gminne Służby Budowlane,
- Zespół Opieki Zdrowotnej, Przychodnie Zdrowia – Publiczne i Niepubliczne,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Spółdzielnie i Wspólnoty Mieszkaniowe,
- Zarządy budynków mieszkalnych,
- Inne instytucje, osoby fizyczne i prawne,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- PCEK w Ropczycach,
- Placówki oświatowe, placówki kultury/ sportu
- Inne instytucje, osoby fizyczne i prawne.

3. Cel strategiczny: Rehabilitacja zawodowa i zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

Cele operacyjne:

1. Prowadzenie rehabilitacji zawodowej przez Warsztaty Terapii Zajęciowej i przygotowanie ich uczestników do podjęcia pracy zawodowej.
2. Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej i spółdzielni socjalnych dla osób niepełnosprawnych.
3. Funkcjonowanie Centrum Integracji Społecznej.
4. Realizacja programów wspierających zatrudnienie osób niepełnosprawnych.
5. Promocja samozatrudnienia osób niepełnosprawnych.
6. Realizacja programów aktywizujących oraz integrujących społecznie osoby niepełnosprawne.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba uczestników wtz – 100/rok,
- liczba uczestników wtz, która podjęła zatrudnienie – 3/program,
- liczba utworzonych zaz – 1/program,
- liczba utworzonych spółdzielni socjalnych – 1/program,
- liczba działających CIS – 1/program,
- liczba zrealizowanych programów wspierających zatrudnienie – 2/program,
- liczba osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w programach wspierających zatrudnienie – 10/program,
- liczba osób, która podjęły samozatrudnienie – 5/program,
- liczba programów aktywizujących oraz integrujących społecznie – 2/program,
- liczba osób niepełnosprawnych, która wzięła udział w programach aktywizujących oraz integrujących społecznie – 5/program.

Podmioty realizujące program:

- Samorząd powiatowy,
- Gminy,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Zakłady Pracy Chronionej,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Centrum Integracji Społecznej,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Wojewódzki Urząd Pracy,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Organizacje pozarządowe,
- Inne instytucje, podmioty, osoby fizyczne i prawne, pracodawcy.

4. Cel strategiczny: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji

Cele operacyjne:

1. Stała diagnoza dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich potrzeb edukacyjnych.
2. Zapewnienie możliwości realizacji specjalnych potrzeb edukacyjnych dla dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością, zatrudnianie w szkołach i przedszkolach rehabilitantów. logopedów i innych terapeutów wg potrzeb.
3. Wspieranie działań na rzecz rozwoju kształcenia integracyjnego.
4. Rozwój Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Ropczycach.
5. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i transportowych w placówkach oświatowych.

6. Realizacja programów PFRON skierowanych dla osób niepełnosprawnych w celu uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba przeprowadzonych diagnoz – 20/rok,
- liczba zatrudnionych rehabilitantów, logopedów lub innych terapeutów – 5/program,
- liczba inicjatyw podjętych na rzecz wspierania rozwoju kształcenia integracyjnego – 1/ rok,
- liczba osób niepełnosprawnych uczęszczających do SOSW w Ropczycach – 60/rok,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, w komunikowaniu się i transportowych – 4/program,
- liczba osób, które korzystały z dofinansowania programów PFRON – 40/rok.

Podmioty realizujące program:

- Samorząd powiatowy,
- Gminy,
- Kuratorium Oświatowe,
- Placówki oświatowe,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Inne instytucje, osoby fizyczne i prawne.

5. Cel strategiczny: Wspieranie i aktywizacja osób starszych, chorych, niepełnosprawnych

Cele operacyjne:

1. Rozwój infrastruktury oraz wspieranie działalności Środowiskowych Domów Samopomocy, Dziennych Domów Pomocy, Dziennego Centrum Aktywności, klubów seniora i innych.
2. Utrzymanie właściwych standardów Domów Pomocy Społecznej w Lubzinie i Rudzie poprzez rozbudowę i modernizację.
3. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa chronionego dla osób niepełnosprawnych oraz mieszkań treningowych, opieki wytchieniowej.
4. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych/starszych.
5. Zapewnienie instytucjonalnej całodobowej opieki osobom starszym, chorym (Dzienny Dom Pomocy lub Zakład Pielęgnacyjno Opiekuńczy),

6. Aktywizacja osób starszych, chorych, niepełnosprawnych poprzez różnego rodzaju formy twórczości artystycznej (spotkania, imprezy, wycieczki).
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, starszych i chorych.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba miejsc opieki dla osób niepełnosprawnych i starszych, chorych – 10/rok,
- liczba powstałych placówek - 1/program,
- liczba modernizacji, remontów przeprowadzonych w dps – 2/program,
- liczba powstałych mieszkań chronionych/mieszkań treningowych/ opieki wytchnieniowej – 1/program,
- liczba organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych/starszych – 5/program,
- liczba spotkań, imprez, wydarzeń artystycznych – 2/rok.

Podmioty realizujące program:

- Samorząd powiatowy
- Gminy,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Domy Pomocy Społecznej,
- ŚDS,
- ZOZ,
- Organizacje pozarządowe,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Grupy wolontariuszy,
- Inne instytucje, osoby fizyczne i prawne.

Finansowanie programu

Program będzie finansowany:

- ze środków własnych powiatu;
- ze środków własnych gmin,
- ze środków PFRON;
- z dotacji celowej z budżetu Państwa,
- ze środków Funduszu Pracy,
- ze środków Unii Europejskiej,
- ze środków jednostek oświatowych,
- ze środków własnych danych jednostek,
- ze środków własnych organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i innych źródeł.

Termin realizacji

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Ropczycko-Sędziszowskim będzie realizowany w latach 2021 - 2027.

6. Zakończenie

Powiatowy program na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2021-2027 jest dokumentem, który określa zarówno skalę niepełnosprawności jak i kierunki działań jakie powinny być podjęte w Powiecie Ropczycko-Sędziszowskim aby zmniejszyć bariery jakie determinują udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Osoby niepełnosprawne oczekują od władz, społeczeństwa, najbliższej rodziny skutecznego sposobu udzielenia pomocy, która zaspokoiłaby ich podstawowe potrzeby życiowe. Pomoc i opiekę osobie chorej, niepełnosprawnej zazwyczaj świadczy rodzina. Często problem niepełnosprawności w rodzinie stanowi sytuację kryzysową, co wymaga pomocy finansowej, a także wsparcia socjalnego i psychologicznego dostosowanego do potrzeb osoby niepełnosprawnej i jej najbliższego otoczenia. Zdarza się też, że osoba niepełnosprawna nie posiada rodziny lub rodzina nie chce podjąć opieki nad osobą chorą lub niepełnosprawną, wówczas konieczne jest zapewnienie opieki przez pomoc społeczną lub zapewnienie instytucjonalnych form pomocy.

W celu zapewnienia równości szans osobom niepełnosprawnym duże znaczenie ma podniesienie świadomości społecznej w zakresie rozumienia praw i potrzeb osób niepełnosprawnych, co wiąże się z popularyzacją w społeczeństwie wiedzy na ten temat. Trudności w akceptacji samego siebie spowodowane występującymi schorzeniami, gorsze przygotowanie zawodowe i społeczne pogłębiają zjawisko wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych. Dlatego też ważna jest zmiana wizerunku samych osób niepełnosprawnych, zapewnienie im, że mają pełne prawo do uczestnictwa w życiu społecznym. W związku z tym należy dążyć do wypracowania warunków mających na celu aktywizację osób niepełnosprawnych poprzez wyrabianie w nich zaradności osobistej, a także pobudzanie do aktywności społecznej poprzez znoszenie barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się, a także poprzez zwiększenie dostępu do informacji oraz społeczne zrozumienie oraz akceptację osób niepełnosprawnych.

7. Spis tabel

Tabela nr 1. Ludność Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego w 2019r.	5
Tabela nr 2. Ludność Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego w podziale na gminy.....	6
Tabela nr 3. Wybrane dane statystyczne Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego na tle Województwa Podkarpackiego.....	6
Tabela nr 4. Charakterystyka uchniów SOSW w Ropczycach.....	7
Tabela nr 5. Rodzaj wsparcia udzielanego przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ropczycach w latach 2017-2019.....	9
Tabela nr 6. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2017-2019 przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ropczycach.....	10
Tabela nr 7. Liczba rodzin objętych pomocą przez ośrodki pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	13
Tabela nr 8. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019 i 2012r.	14
Tabela nr 9 . Liczba wydanych z podziałem na wiek w latach 2017-2019.....	15
Tabela nr 10. Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	15
Tabela nr 11. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności u osób przed 16 rokiem życia.....	16
Tabela nr 12. Liczba wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się rehabilitacją w latach 2017-2019.....	16
Tabela nr 13. Zadania realizowane przez Powiat z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych przez PCPR w Ropczycach w latach 2017-2019.....	17
Tabela nr 14. Liczba osób korzystających z Powiatowej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i urzędzeń pomocniczych w Ropczycach w latach 2017-2019.....	18
Tabela nr 15. Liczba wypożyczonego sprzętu rehabilitacyjnego i urzędzeń pomocniczych w latach 2017-2019.....	19
Tabela nr 16. Liczba osób i wysokość środków finansowych przeznaczona na realizację pilotażowego programu “Aktywny samorząd” w latach 2017-2019.....	20
Tabela nr 17. Środki finansowe przeznaczone na realizację programu „Wyrównywanie różnic między regionami III” w latach 2017-2019.....	21
Tabela nr 18. Liczba otrzymanych środków na “Zajęcia klubowe w WTZ” oraz uczestników w latach 2018-2019.....	22
Tabela nr 19. Liczba osób i kwota dofinansowania ze środków PFRON na rehabilitację zawodową.	22
Tabela nr 20. Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych, która uczestniczyła w wybranych aktywnych formach rynku pracy.....	23
Tabela nr 21. Liczba osoby przebywające w Domu Pomocy Społecznej w Lubzinie i Rudzie w latach 2017-2019.....	24
Tabela nr 22. Liczba osób korzystających ze wsparcia w latach 2017-2019 w Środowiskowych Domach Samopomocy.....	25
Tabela nr 23. Charakterystyka uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ropczycach w latach 2017-2019.....	26

8. Spis wykresów

Wykres nr 1. Ludność Powiatu Ropczycko-Sędziszowskiego w latach 2015-2019.....	5
Wykres nr 2. Liczba uczestników oraz pracowni w WTZ Caritas w Ropczycach i WTZ w Wielopolu Skrz. w 2019 r.....	23
Wykres nr 3. Liczba decyzji umieszczających w DPS w Lubzinie i w Rudzie w latach 2017-2019...	25

9. Spis rysunków

Rysunek 1. Podział administracyjny Powiatu Ropczycko – Sędziszowskiego.....	4
---	---